Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ЗАМАН

2011 жыл 7-чи июнь, геюрге кюн. №№ 105-106 (18777)

Багъасы 6 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Сюзюу

Тирилик эмда башламчылыкъ изленедиле

КъМР-ни Парламентини Жаш тёлюню, жамауат биригиулени эмда асламлы информация органланы ишлери жаны бла комитетини башламчылыгъы бла республикада жаш тёлю жамауат организацияланы халлары эмда аланы айнытыуну жоллары сюзюлгенди. Жыйылыугъа спикер Чечелланы Ануар, жаш тюлюню эм жамауат биригиулени ишлери жаны бла министрни къуллугъун толтургъан Борис Паштов, жамауат организацияланы келечилери къатышхандыла.

Чечелланы Ануар, кенгешни ача, жаш тёлю жамауат организацияла, граждан обществону магъаналы институтларыча, власть органланы бла ёсюп келген тёлюню араларында байламлыкъланы къурауда, къырал власть структуралагъа ышанылукъну кючлендириуде баш жерни алгъанларын чертгенди. Ол оюм этгенден, ёсюп келген тёлю бла ишлеуде жангы амалланы хайырланыу, жашау кертиликге жууугъуракъ болуу организацияланы ишлерин игилендириую хайырлы амалларыдыла.

Борис Паштов къыралны бла жаш тёлю организацияланы араларында бирге ишлеуге тийишли нормат-право, политика онгла къуралгъанларын белгилегенди. «Алай жашлагъа бла къызлагъа дайым да болушлукъ этерге тийишлиди деген оюм хар заманда да тюз болуп чыкъмагъанына тюшюнюрге керекбиз. Алагъа ыргъакъ берген тюздю, чабакъны уа кеслери тутсунла. Былайда ыргъакъ дегеним, жаш адамлагъа жашауда кеслерини жерлерин табарча мадарла къурауду. Бу ишде уа жаш тёлю организацияланы магъаналары улуду», - деген ол.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Конкурс

Раида Шибзухова Чекленнген жууаплылыгъы болгъан «Дея» обществону директору да диплом къоллу болгъанды.

Алчы предпринимательлеге – «Алтын нал»

Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясы «Нальчикни бек иги предприниматели» деген хар жыл сайын бардырылгъан конкурсну итогларын чыгъаргъанды. «Алтын нал» деген саугъаны алыр ючюн, орталыкъ эм гитче бизнес бла кюрешген 60-дан артыкъ адам эришгенди. Къууанчлы халда бардырылгъан саугъалаугъа КъМР-ни Экономиканы айнытыу эм сатыу-алыу министерствосуну, Нальчикни администрациясыны, жамауат эм коммерция организацияланы келечилери да къатышхандыла.

Шахарны администрациясыны башчысы орунбасары Тюбейланы Хызыр бери келгенлени, конкурсха къатышханланы да алгъышлап, Нальчик шахар округну экономикасында предпринимательство ахыр жыйырма жылны ичинде биринчи жерде болгъанын белгилегенди. «Бюгюнлюкде шахарда гитче эм орталыкъ бизнесни онюч субъекти ишлейди»,-дегенди ол. - Аны санында 3137 предприятие бла 9974 энчи предприниматель бардыла. Бу иш бла кюрешгенлени саны 58 мингден артыкъ болады. Нальчикде эм саулай да Къабарты-Малкъарда алагъа болушлукъ бериу система он жылны ичинде къуралыпды. «Бек иги предприниматель» деген конкурс да бу сферани айнытыугъа себеплик этген системаны бир кесегиди,- деп чертгенди Тюбейланы Хызыр.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу

Хурметли окъуучула!

2011 жылны экинчи жарымына жазылыу кампания андан ары бардырылады. Сиз «Заман» газетге связьны къайсы почта бёлюмюнде да жазылыргъа боллукъсуз.

Алты айгъа жазылыуну багъасы тюрленмегенди, алгъыннгылай къалгъанды - 356 сом 10 капек.

Бизни индексибиз - 51532

Жыйылыу

Жылла сууутдуралмазлыкъ сюймеклик

4-чю июньда, Къулийланы Къайсынны эсгериу кюнде, Нальчикде поэтни атын жюрютген орамда эсгертмесине кёпле келген эдиле. Ала, кюнню къызылугъуна да къарамай, закийни поэзиясыны юсюнден сёлешип, аны адамлыгын, огъурлулугъун эсгерип, жыйылыуда айтылгъан сёзлеге тынгылагъандыла.

Былайгъа шахардан, элледен келгенле да, уллу поэтни эсгертмесине гюлле салгъанды. Аны ауазы, назмулары, ышарыуу хар бирибизни эсибизде болгъанларын бары да айтхандыла.

Жыйылыуну бардыргъан КъМР-ни Жазыучуларыны союзуну тамата-сыны орунбасары Бегийланы Абдуллах сёзню Созайланы Ахматха бергенди. Ол шахарчыла кюн сайын Къулий улугъа къонакъгъа келгенлерин, эсгертмени жанында сюйгенле тюбешгенлерин, жаш анала сабийчиклери бла солугъанларын белгилегенди. Бютюнда школчула бла тюбешулеге барса, ала Къайсынны назмуларын сюйюп окъуугъанларын да чертгенди ол.

Къайсынны юсюнден сёлешгенле аслам эдиле.

Поэтни эсгертмесине гюлле салынгандыла.

Къабартылы жазыучу Сафарби Бетуганов Къайсынны энчи дуниясы болгъанын, ол ариу ниетли адам, огъурлулукъгъа къуллукъ этгенин айтханды. Президентни кенгешчиси Уяналаны Аминат, не заманда да поэзияны ахшы билип, кёп авторланы кёлюнден окъуп, сейирге къалдырыучуду. Бу жол да ол орус тилде «Остаться в памяти людской» деген назмуну эшитдиргенди.

Халкъыбызны акъылман поэтин хурметлеп, Элбрус райондан, Абхазиядан окъуна келечиле бар эдиле. Энейланы Махмут жаш жазыучуланы Къайсыннга тенг болургъа чакъыргъанды. Гурам Квициния уа, Къулий улуну эсгерген кюн ол былайгъа келмей къалалмагъанын айтып, Къайсынны абхазлыла да багъалагъанларын, сюйгенлерин билдиргенди.

Жыйылыуда сёлеширгe итингнгеле кёп эдиле. Дагъыда халкъ ийнагъы Улбашланы Азнор, Александр Власов, Эфендиланы Салих, Моттайланы Светлана, Беппайланы Суфиян, Абдуллаланы Мустафа да айтхандыла поэтни юсюнден оюмларын.

Булунгуну администрациясыны таматасы Къулийланы Ибрагим ахшы хапар билдиргенди. Ол республиканы Парламенти бла Правительствосу Къулий улуну эсгертмесине, аны тёгерегине да къарап, тапландырыргъа белгилегендиле, дегенди. Алайгъа жыйылгъанланы барына да жюрек ыразылыгъын да айтханды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

МИТИНГ

Хар тёлюню кесини Пушкини барды

Тюнене саулай къырал айтхылы Александр Пушкинни туугъан кюнюн белгилегенди. Эсигизге салайыкъ, поэтни 200-жыллыгъы белгиленгенде, андан арысында бу кюнню къыралда аны кюнюнча белгилерге тохташдырылгъан эди.

Нальчикде да анга жораланып закийни атын жюрютген орамда орнатылгъан эсгертмесини аллында митинг болгъанды. Аны шахарны Ара библиотека системасыны (ЦБС) къуллукъчулары, шахарны администрациясыны культура бёлюмю къурап бардыргъандыла.

Байрамгъа уа энчи къуат омакъ кийинип, назмула айтыргъа келген адамлар, огъурлулукъгъа къуллукъ этгенлерни, Ара библиотеканы къуллукъчулары, шахарны администрациясыны культура бёлюмю, ала бла бирге ишлеуге тийишли нормативлерни, политика онгла къуралгъанларын белгилегенди. «Алай жашлагъа бла къызлагъа дайым да болушлукъ этерге тийишлиди деген оюм хар заманда да тюз болуп чыкъмагъанына тюшюнюрге керекбиз. Алагъа ыргъакъ берген тюздю, чабакъны уа кеслери тутсунла. Былайда ыргъакъ дегеним, жаш адамлагъа жашауда кеслерини жерлерин табарча мадарла къурауду. Бу ишде уа жаш тёлю организацияланы магъаналары улуду», - деген ол.

Нальчикде да анга жораланып закийни атын жюрютген орамда орнатылгъан эсгертмесини аллында митинг болгъанды. Аны шахарны Ара библиотека системасыны (ЦБС) къуллукъчулары, шахарны администрациясыны культура бёлюмю къурап бардыргъандыла.

Байрамгъа уа энчи къуат омакъ кийинип, назмула айтыргъа келген адамлар, огъурлулукъгъа къуллукъ этгенлерни, Ара библиотеканы къуллукъчулары, шахарны администрациясыны культура бёлюмю, ала бла бирге ишлеуге тийишли нормативлерни, политика онгла къуралгъанларын белгилегенди. «Алай жашлагъа бла къызлагъа дайым да болушлукъ этерге тийишлиди деген оюм хар заманда да тюз болуп чыкъмагъанына тюшюнюрге керекбиз. Алагъа ыргъакъ берген тюздю, чабакъны уа кеслери тутсунла. Былайда ыргъакъ дегеним, жаш адамлагъа жашауда кеслерини жерлерин табарча мадарла къурауду. Бу ишде уа жаш тёлю организацияланы магъаналары улуду», - деген ол.

Кенгеш

Карьерлени орунларына – солуу жерле

КъМР-ни Табийгъат байлыкъла эмда къудуретни сакълау жаны бла министрини къуллугъун толтургъан Гызыланы Берт жер тюбюнде байлыкъланы хайырланыучула бла кенгеш бардыргъанды. Анда, файдаланып бошагъан керьерлени тюзетип, терекле, юлкюле орнатыргъа керек болгъанына юсюнден айтылгъанды. Ведомствону башчысы билдиргеннге кёре, бу иш республиканы башчыларыны дайым да контролюнда турады эм болжалсыз этилирге керекди.

- Келишим де бу иш бла байламлы пункт бардыла, - дегенди Гызыланы Берт. -Аны юсюнден биз сизге бир ненча кере айтханбыз. Анга эс бурулмаса, лицензияны артха къайтарыргъа керек боллукъду. Хайырландырып бошагъан карьерле тёгерекдеги къудуретни бузадыла, эриши кёрюнедиле. Экология жаны бла да хата келтиредиле. Карьерлени тюзетиу, ол жерлени саулай да хайырланып бошагъандан сора угъай, хар участкаларны да анда ишлеп бошагъандан сора этип башларгъа керекди,- дегенди Гызы улу.

Карьерледе жер тюбюнде байлыкъланы хайырланыучула министерствогъа ол жерлени тюзетиу планларын кёргюзтюрюкдюле. Сёз ючюн «Нальчикни жолла-къурулу материаллары» ачыкъ акционер общество 2011-2015 жыллада бу жаны бла этерик ишлерини планын жарашдырыгъанды. Аны бла адам солугъан жер, аш-азыкъ предприятие, машинала тургъан стоянка эм башха объектлени ишлерге деп белгилегендиле.

Бизни корр.

Жангылыкъла

Малчылыкъ

Бир жылгъа - эки минг тонна эчки сют

Къабарты-Малкъарда сютлю малчылыкъны айнытыу жаны бла энчи программагъа кёре, бир къауум заманда саулукъ эчкиле тутхан эки ферма ишлеп башларыкъды. Аны юсюнден КъМР-ни Эл мюлк министерствосуну пресс-службасы билдиргенди. Алада 2,5 минг эчки ёсдюрлюкдюле эм жыл сайын эки мингден артыкъ тонна сют чыгъарыргъа онглары боллукъду.

Биринчиси – элли-фермер мюлк Май районну Сарский элинде боллукъду. Анда беш жюз эчки тутарыкъдыла. Предприятияны быйыл июль айда ишлетип башларыкъдыла. «Черек-1» ООО-да сют берген эчкилени тутхан ферма уа сентябрьде ачыллыкъды. Эки объектни да проектде белгиленнген багъалары 168,5 миллион сомду.

Иги къаралса, хар эчки да бир жылгъа 1,5 тонна сют берирге боллукъду. Аланы тутаргъа тууарлагъа къоратылгъан ахчадан эсе аз кетеркиди. Бу мюлкени файдалылыкълары иги болсала, малланы санын кёпден-кёп эте барыргъа умут барды. Аны бла бирге сютню жарашдырыучу ызланы да орнатырыкъдыла.

Бизни республикада эчкилени жайыу бла биогюнлюкде жаланда энчи иели мюлкле кюрешедиле. Быйылны биринчи январына КъМР-де онбеш мингден артыкъ уаакъ аякълы эчки бар эди. Малчыла аланы сютю иги сатыллыгына эм бу иш бла кюрешиу тири айнырыгъына толу ышанадыла.

Культура

Жаш артистле къууандыргъандыла

Тырныауузда Искусстволаны сабий школуну тёрели отчёт концертлерине кёп адам келиучюдю. Бу жол да адет бузулмагъанды. Аны сохталары уа ары келгенлеге жылны ичинде не затха юйренгенлерин кёргюзтгендиле.

Концертте районда угъай, республикада да атлары айтылгъан «Арабеск», «Жулдузчукъла», «Акварель», «Салам» тепсеу ансамбльле, жырчыла да къатышханлыда. Жаш артистле классика чыгъармаланы, халкъ жырланы сюйгенлени да унутмагъандыла.

Школну директору Къойчуланы Людмила уа окъуучуланы жылны жетишимли бошагъанлары бла, выпускниклени уа музыка билим алгъанларына шагъатлыкъ къагъытлары бла алгъышлагъанды. Ол ингирде тюрлю-тюрлю конкурслада алчы жерле алгъан коллективле эм аланы педагоглары уа энчи белгиленнгендиле.

Спорт

Командабыз - алчыланы санында

КъМР-ни Спорт, туризм эм курортла министерствосуну пресс-службасындан билдиргенлерине кёре, Сочи шахарда жангил атлетикадан Россейни командалы чемпионаты бардырылгъанды. Анга 800-ден артыкъ адам къатышхандыла.

Къабарты-Малкъардан да алты спортсмен баргъанды. Турнирде жерлешибиз Мария Кучина, 1,92 метр бийиклиге секирип, доммакъ майдал алгъанды.

Дагъыда Сочиде жангил атлетикадан ЮФО-ну бла СКФО-ну окъуучуларыны спартакиадалары болгъанды. Анда республикабыз ахшы кёрюмдюле кёргюзтгенди. Командагъа кирген жыйырма беш адамдан онбешиси алчыланы санларына киргенди. Ангелина Шеповаленко, Денис Ежов, Михаил Акименко, Алан Гурфов алтын майдаллагъа тийишли болгъандыла. Битеукоманда зачётда Къабарты-Малкъар ючюнчю жерни алгъанды.

Бусагъатда уа спортсмене июльда Москвада боллукъ РФ-ни спартакиадасыны финалына хазырлана турадыла.

Материалланы басмагъа **ТЕМИРЛАНЫ Анатолий**, **КУЛЧАЛАНЫ Зульфия** хазырлагъандыла.

Билдириу

Къоркъуусузлукъну жалчытыр муратда

КъМР-ни Экономика эмда жамауат къоркъуусузлукъ жаны бла советини аппараты Къабарты-Малкъар Республиканы Президентинде коррупция бла байламлы ишлени юсларинден билдириулени кече-кюн да алып тургъан телефонла ишлегенлерини юсюнден билдиреди: **(8662) 47-17-79** эмда **47-32-56**. Ала гражданла ишсизлик бла байламлы пособие эмда энчи иели ишлерин ачар ючюн, ачха алгъан заманларында аладан улутха излегенлени юлеринден билдирир ючюн тохташдырылгъандыла.

Андан сора да, коррупцияны юсюнден шартлагъа шагъатлыкъ болгъанланы аны юсюнден КъМР-ни Экономика эмда жамауат къоркъуусузлукъ жаны бла советини сайтыны юсю бла да билдиригге онглары барды: **soybez-kbr.ru**.

Шимал Кавказ кюн сайын 2 бет

Орамгъа - генералны атын 5 бет

Табордан къачыу 5 бет

«Имаратны» арт кюнлери 6 бет

Тирилик эмда башламчылыкъ изленедиле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Ол министерство «Деловая Россия» битеуроссей жамауат организацияны республикада бёлюмю бла бирге бардыргъан «Предпринимательство жаш тёлю школу» деген проектни юлгюге келтиргенди. Ол окъууларын энди бошап, урунуу рынокга биринчи къошулгъан жаш адамланы иш бла жалчытыргъа, республиканы кадр резервин къурагъа себелик этеди. Борис Султанович министерство мындан ары да жаш тёлю организациялагъа тутхулчулукъ этгенлей турлугъуна сёз бергенди.

«Жаш адамланы проблемалары жаны бла институт» организацияны башчысы, КъМР-ни Парламентинде Жаш тёлю палатаны келечиси Мадина Кубаева эсепге туруп, алай бир тюрлю иш бардырмагъан жамауат биригиуле арт заманда кёп болгъанларыны юсюнден айтханды. Институт ол жаны бла тинтиуле бардыргъанды, андан сора этилген рекомендациялада коммерциялы болмагъан организацияланы келечилерине тюрлю-тюрлю семинарла, тренингле кёрсюрюрге кереклиси чертиледи.

Жыйылыугъа къатышханла жаш адамланы араларында кеслери алларына жукъ да этерге сюймей, кыралны жанындан болушлукъ сакълагъанла аслам болгъанларын белгилегендиле. «Россейни жаш тёлюню союзу» битеуроссей жамауат организацияны КъМР-де бёлюмюню тамада-тасы Шауаланы Илияс а ишлерге, жашауда кеслерине тийишли жер табаргъа сюйгенлени гранд проектлеге къошулургъа чакъыргъанды. Граждан обществону институтларына болушлукъ этиу жаны бла президент программа ишлегенли тёрт жылдан артыкъ болады. Быйыл а аны жашауда бардырыргъа 1,9 миллион сом бёлюнеди, алай, жарсыугъа, жаш тёлю организацияла анга къатышыргъа ашыкъмайдыла, тири тюйолдюе.

Шауаланы Илияс гранд программала хайырлы болгъанларына юлгюге кеси башчылыкъ этген организация жашауда бардыргъан ишлени келтиргенди. 2007 жылда гранд конкурсда къытхан ахчагъа КъМР-де Адамланы иш бла жалчытыу жаны бла къырал комитет бла бирге жаш тёлю ара къуралгъанды. Аны болушлугъу бла 70-ге жуукъ жаш бла къыз иш бла жалчытылынгандыла.

Жыйылыуда Бахсан шахарда жер-жерли самоуправление Советни жаш тёлю советини председатели Тембора Богачёв, Прохладный шахарны администрациясында жаш тёлю политика, физкультура, спорт эм саулукъ сакълау жаны бла бёлюмню баш специалисти Михаил Кисель, Зольск районда «Жангы тёлю» пионер организацияны таматасы Люба Амшукова, «М-Драйв клуб» жамауат организацияны башчысы Байсыланы Темиржан да сёлешип, сюзюлген вопросну юсюнден кеслерини оюмларын айтхандыла.

КъМР-ни Парламентини Председателини орунбасары Татьяна Саенко уа муниципальный къуралыулада жаш тёлю политика жаны бла специалистлени асламыны энчи билимлери болмагъанларын белгилегенди. «Ала уа жаш тёлю эм сабий организациялагъа методика эм информация болушлукъ этерге, фахмулу, оноучу хунерлери болгъанланы ачыкъларгъа керекдиле. Алай ала, жарсыугъа, тийишли билимлери болмай, жаллагъа бла къызлагъа тийишли болушлукъ эталадыла, бу проблеманы да энчи сюзюрге тийишлиди», - деп, Татьяна Викторовна жаш адамланы кимден болса да болушлукъ сакълап турмай, кеслерини мураттарыны, оюмларын жашауда бардырыргъа эмда: «Жетишим мени излей айланырыкъ тюйюлдю, мен аны кесим излерге керекме» деген сёзлени хар заманда да эслеринде тутагъра чакъыргъанды.

Парламентни Жаш тёлюню, жамауат биригиулени эмда асламлы информация органланы ишлери жаны бла комитетини председатели Татьяна Хажхожева уа КъМР-ни Парламентинде Жаш тёлю палатагъа членлени кезиулю айырылагъа къатышырыкъ организацияланы кеслерини аралырындан фахмулу, тири, башчылыкъ эте билген жашланы бла къызланы сайларгъа чакъыргъанды. «Палатаны келечиси ышаннгылы, жарсыуларыгъызны билген, тынгылы адам болургъа тийишлиди», - дегенди.

Бэлла УРУСМАМБЕТОВА, КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Алчы предпринимательлеге — «Алтын нал»

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Конкурсда онтёрт номинация бар эди: «Эл июлк эм аш-азыкъ», «Промышленность, транспорт, связь», «Къурулуш, архитектура эм къурулуш материалланы бла конструкцияла чыгъарыу», «Сатыу-алыу», «Жамауат аш-азыкъ», «Кумушла», «Саулукъ сакълау», «Жашау журт-коммунальный жумушла эм экология», «Инновация». Быйыл шахарны администрациясы энтта беш энчи номинация къурагъан эди: «Иги иш хахъ тёлеу», «Кёп ишчи жерлени къурау», «Инвестицияланы кёп этиу», «Иш кёллю тиширыу» эм «Жаш предприниматель».

Конкурсха къатышыргъа эркинликлери предпринимательствону озгъан жылда биринчи январдан кеч къалмай къуралгъан субъектлени бар эди. Ала хар бири да бир къауум номинациялада эришгендиле. Дагъыда конкурсха жамауат эм предпринимательлени коммерция бла кюрешмеген биригиулери, профсоюз эм башха организацияланы келечилери къатышхандыла.

«Детский мир» тюкенни директору Оксана Любиева.

Бери келгенлени ишлерин хар жаны бла да тинтгендиле: файдалылыкъларын, иш хахъны, бир айгъа орта эсеп бла къаллай бир налогланы къалай ётдюргенлерин эм башха жанларын. Аланы барысына да иги къарагъандан сора, конкурс комиссия хар номинацияда да алчыланы белгилегенди. Аланы санында «Сатыу-алыу» бёлюмде чекленнген жууаплылыгъы болгъан «Интерьер-21 век» обществону башчысы Асанланы Халима эм «Инновации» номинацияда «Инновационные технологии» ООО-ну башчысы Малкъондуланы Юсюп хорлагъандыла.

Биринчи жерлени алгъанлагъа «Алтын нал» майдала, дипломла эм тюрлю-тюрлю саугъала берилгендиле.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

«Единая Россия» партияны Председатели В.В. Путинни регион жамауат приёмныйинде гражданланы приёмгъа алыуну 2011 жылда июнь айгъа

ГРАФИГИ

Нальчик шахар, Ленинни проспекти, 48. Тел.: 77-00-40.

№	Тукъуму, аты, атасыны аты	Ишлеген жери, къуллукълары	Приёмгъа алыуну кюнлери	Приёмгъа алыуну заманы
1.	Ахаева Фаина Хажмуридовна Афасижев Юрий Сафарбиевич	КъМР-ни Парламентини депутаты КъМР-ни Парламентини депутаты	6.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
2.	Кармалико Павел Дмитриевич Белимготов Юрий Хусейнович	КъМР-ни Парламентини депутаты Жер-жерли самоуправленияны Нальчик шахар Советини депутаты	7.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
3.	Бозиев Натби Магомедович Кудалиев Мухамед Хамзетович	КъМР-ни Парламентини депутаты КъМР-ни Парламентини депутаты	8.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
4.	Кочесоков Юрий Кадирович Гятов Тимур Халифович	КъМР-ни Парламентини депутаты Жер-жерли самоуправленияны Нальчик шахар Советини депутаты	13.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
5.	Карданов Хусейн Фузельевич Бесланеев Аслан Зулимбиевич	КъМР-ни Парламентини депутаты КъМР-ни Парламентини депутаты	14.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
6.	Жанатайланы Алийни жашы Салим Сокуров Олег Хачимович	КъМР-ни Парламентини депутаты КъМР-ни Парламентини депутаты	15.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
7.	Хочуланы Тауканны жашы Алий Бегидов Анзор Михайлович	КъМР-ни Парламентини депутаты Жер-жерли самоуправленияны Нальчик шахар Советини депутаты	20.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
8.	Таукенланы Малкъарбийни къызы Галина Абазов Виталий Владимирович	КъМР-ни Парламентини депутаты Жер-жерли самоуправленияны Нальчик шахар Советини депутаты	21.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
9.	Ханиев Рустэм Русланович Назранов Владимир Беталович	Жер-жерли самоуправленияны Нальчик шахар Советини депутаты Жер-жерли самоуправленияны Нальчик шахар Советини депутаты	22.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
10	Жеруков Борис Хажмуратович Дзденко Владислав Григорьевич	КъМР-ни Парламентини депутаты Регион политсоветни члени	27.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
11	Макаев Мулид Хасанбиевич Панагов Максим Азматтериевич	«Единая Россия» Битеуроссей политика партияны Нальчикде исполкомуну башчысы Регион политсоветни члени	28.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00
12	Ашинов Сергей Владимирович Хуштов Асланбек Витальевич	Жер-жерли самоуправленияны Нальчик шахар Советини депутаты КъМР-ни Парламентини депутаты	29.06.2011	10.00-13.00 14.00-17.00

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Сора Къулий улуну эсгериую юню поэтни юйюмузейинде андан ары бардырылгъанды. Къонакъла алайгъа жетгенде, Тёбен Чегемден, Огъары Чегемден, Хушто - Сыртдан келген школчула поэтни назмуларын окъуй тура эдиле. Сабийле аны биз эрттеден билген тизгинлени малкъар, орус тилледе да эшитдирген кезиуде, алагъа биринчи кере тынгылагъанча, Къайсынны хар сёзюню терен магъанасына, философиясына дагъыда бир кере тюшюннгенбиз.

Чегем районну администрациясы таматасы Къуллугъун толтургъан Малкъарланы Аслан поэтни юйюне-музейине ахча саугъа этгенди.

Хушто-Сыртны окъуучулары назмула айтадыла.

Жылла суутдуралмазлыкъ сюймеклик

Поэтни эсгертмесине гюлле саладыла.

Ол кюн Къайсынны арбазында поэт кеси жазгъан назмуладан сора да, анга аталгъан тизгинле да окъулгъандыла. Чегем районну депутаты Хату Мамбетов, алайда жыйылгъанла бла малкъар тилде саламлашып, орусча Къайсыннга жоралагъан назмусун эшитдирип, жамауатны ыразы этгенди.

Ахырында Къулийланы Къайсынны эсгертмесине бла къабырына гюлле салынгъанды. Къонакъланы, хант къангалагъа чакъырып, сыйлагъандыла.

САРАККУЛАНЫ Асият. Суратланы автор бла **ХОЛАЛАНЫ Марзият** алгъандыла.

страциясыны башчысыны орунбасары Хасанш Одижев Къулий улуну чыгъармаларында ишчи адамны кёргюзтгенин, ол кеси уа кёп жаш жазыучулагъа болушханын белгилегенди. Къайсын жашауну сюйген адам эди, дегенди ол.

КъМР-ни Парламентини депутаты Жанатайланы Салим, акъылманладан бири айтханлай, поэтни ёлген кюню жокъду, туугъан кюню болмаса, деп башлагъанды сёзюн. Бюгюнлюкде Къулий улудан этген ишлерибизни, атламларыбызны соругъа амал болмагъанын уллу жарсыугъа санап, алай бизге аны ёлюмсюз чыгъармалары къалгъанларын белгилегенди.

Чегемде да бар эдиле узакъдан келген къонакъла. Север Осетия-Аланияны Црам элини администрациясыны таматасы Маирбек Газзаев, малкъарлыла, дюгерлиле да бир бирге жуукъ халкъ болгъанларын чертип, белгили алим Нафи Джусойты бла Къулийланы Къайсынны уллу шёхлукъ байлагъаныны эсгергенди. Элбрус районну администрациясыны таматасы къуллугъун толтургъан Малкъарланы

Хар тёлюню кесини Пушкини барды

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Жыйылыуну уа шахар ЦБС-ни директоруну заместители Марина Бондаренко ачханды. Ол сёзюн хар тёлюню кесини Пушкини болгъаны бла башлагъанды.

- Сабийле аны жомакъларын сюедиле, акъылбалыкъ болмагъанла -«Руслан бла Людмиланы», жаш адамла - «Евгений Онегинни». Библиотекала уа ол сюймеклик кюч ала барырына не заманда да себеплик этгенлей турлукъдула,- дегенди Марина Сергеевна. Ызы бла ол жыйылгъанланы фахмулу поэтни юсюнден белгили критик Виссарион Белинскийни сёзлери бла къысха шагъырей этгенди.

Марина Бондаренко сёлешеди.

Андан сора сабийлени алларында ветеранланы республикалы Советини председателини заместители Владимир Зверде сёлешгенди. Ол энчи эс Пушкинни аты Кавказ бла къаты байламлы болгъаныны бёлгенди эм поэтни анга жоралагъан назмуларын окъугъанды. Владимир Александрович закий назмучуну тутмакъгъа Кавказгъа ийген эдиле деп жюрюген сёз ётюрюк болгъанын да айтханды. Аны Екатеринославха, шёндюгю Днепропетровск, жиберген эдиле. Алай ол, байламлыкъларын хайырланып, генералдан аны Кавказгъа жиберирин тилетип, шуёхлары - Раевскийлени юйюрлери бла бери алай тюшеди.

Жыйылыуну ахырында уа шахар школланы окъуучулары поэтни кеслери жаратхан назмуларын шатык окъугъандыла, эсгертмесине гюлле салгъандыла.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат. Суратланы **МАМАЙЛАНЫ Алий** алгъандыла.

Акция

Бери жолчукъну ханс басмаз...

Аллай ат бла тюнене Нальчикде Пушкин атлы орамда, поэтни эсгертмесини къатында майданда, акция болгъанды. Аны КъМР-ни Жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министерство, «Таза жюреклле» жаш тёлю къымылдау эмда «Свеча» деген литература клуб къурагъандыла. Ол поэтни 212-жыллыгъына жораланганды.

Акцияны мураты - «Таза жюреклени» келечиси Мурат Азрегов айтханнга кёре, ёсюп келген тёлюню поэзияны сюерча, китапланы окъурча эмда библиотекалагъа барырча этиудю. Волонтёрла уллу поэтни «Кавказ», «Шуёхларыма», «Кертичилик» эмда «Мен кесиме эсгертме ишлегенме» деген назмулары эмда сураты бла листовкаланы орамда баргъанлагъа юлешгендиле. Литература клубха жюрюген къызла бла жашла уа эсгертмени къатында поэтни дагъыда кёп башха назмуларын окъугъандыла.

Быллай иш Нальчикде биринчи кере бардырылады. Энди ол мындан ары тёреге айланырыкъды эмда республикада атлары белгили жерлешлерибизге, поэтлерибизге да аллай акцияла бардыррылыкъдыла. Аланы эсгертмелери уа аллай ишлеге къууат эм энчи магъана берликдиле.

- Мен Ставрополь крайдан келгенме. Анда гуманитарный университети аспирантыма. Александр Сергеевич Пушкинни, Къулийланы Къайсынны назмуларын бек сюеме, кёлден да кёбюсюн билеме.

Озгъан шабат кюн Къулийланы Къайсынны эсгертмесини къатында болгъанма. Бюгюн а, былайгъа келип, поэтге гюлле салмай, назмуларын окъумай кеталлыкъ тюйюл эдим, - дегенди ставрополчу тиширыу Мария Бурнева.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

Документле

«Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясына тюзетиулени юслеринден» Къабарты-Малкъар Республиканы законуну проектини юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1.«Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясына тюзетиулени юслеринден» Къабарты-Малкъар Республиканы законуну проектин биринчи окъулуунда къабыл кёрюрге.

2.Бу законопроектни Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентине, Къабарты-Малкъар Республиканы Президентине, Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуна, Къабарты-Малкъар Республиканы Конституция Сюдюне, Къабарты-Малкъар Республиканы Баш Сюдюне, Къабарты-Малкъар Республиканы Арбитраж Сюдюне жиберирге.

Бу законопроектге этилген тюзетиулени Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Законодательство эмда къырал къурулуш жаны бла комитетине 2011 жылда 20-чы июньнга дери жиберирге деп тутташдырыргъа.

3.Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Законодательство эмда къырал къурулуш жаны бла комитети бу законопроектни анга этилген тюзетиулени эсге алыу бла жангъадан тынгылы жарашдырыргъа эмда экинчи окъулуунда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини къарауна берирге керекди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели ЧЕЧЕНЛАНЫ А.
Нальчик шахар, 2011 жылда 26-чы майда, № 362-П-П

Къабарты-Малкъар Республикада оперативный эм криминоген халны эмда аны игилендириую мадарларыны юслеринден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

«Правительстволу сагъатда» Къабарты-Малкъар Республикада ич ишлени министри С.В.Васильевни Къабарты-Малкъар Республикада оперативный эм криминоген халны эмда аны игилендириую мадарларыны юслеринден билдириую не тынгылап, аны сюзгенден сора Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти ич ишлени органларыны ишлерини бир-бир кёрюмдюлери игиленгенлерин белгилегенди.

Аны бла бирге Къабарты-Малкъар Республиканы бир-бир районларында оперативный хал осаллай къалады. Право низамны сакълаучу органларында болгъан шартлагъа кёре, 2011 жылны башындан бери аскер сауутла къайырланылып 38 аманлыкъ иш этилгенди, право низамны сакълаучу органланы къуллукъчуларындан онбири, мамыр адамладан да сегизиси ёлгенди. Право низамны сакълаучу органлада ишлеген 14 адам эмда граждандан да ючеулен жаралы болгъандыла. Ма быллай болумда республиканы бир-бир районларына контртеррорист операцияны низамын тохташдырыргъа оноу этилгенди.

2011 жылда 29-чу апрельде бла 10-чу майда бардырылгъан энчи операцияла Къабарты-Малкъар Республиканы жеринде ишлерин законсуз бардыргъан сауутланнган къауумланы башчылары ёлтюриолгендиле.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти республиканы жеринде бусагъатда оперативный эмда криминоген хал осаллай къалгъаныына жангдиреди эмда ол себепден право низамны эмда жамауат къорхуусузлукъну жалчытыу жаны бла къюшакъ мадарла этерге керекди деп,алай къарайды. Правогъа бузукъулукъланы профилактикасына энчи эс бурулурун тюзге санайды.

Башында кёрюзтюлген шартлагъа таянып, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1.Къабарты-Малкъар Республикада ич ишлени министри С.В.Васильевни Къабарты-Малкъар Республикада оперативный эм криминоген халны эмда аны игилендириую мадарларыны юслеринден билдириую эсге алырга.

2.Къабарты-Малкъар Республикада Ич ишлени министерствосуну иши, саулай алып айтханда, аман болмагъанын белгилерге.

3.Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуна быллай мадарла этсе иги боллугъун эсгертирге:

1) окъ тешмезча темирден ишленген патруль машиналаны бла адамны юсюнде кёрюнмеген бронежилетлени сатып алырча онгла табаргъа;

2) Россей Федерацияны Ич ишлерини министерствосундан Къабарты-Малкъар Республикада Ич ишлени министерствосунда ишлеегнлени санын ёсдюрюрюн тилерге.

4.Къабарты-Малкъар Республикада Ич ишлени министерствосу, Россей Федерацияны Федеральный къорхуусузлукъ службасыны Къабарты-Малкъар Республикада Управлениясы, Къабарты-Малкъар Республиканы прокуратурасы, Россей Федерациялы Следствие комитетини Къабарты-Малкъар Республикада Следствие управлениясы керекдиле:

1)право низамгъа бузукъулукъланы, террорист эмда экстремист аманлыкъланы жолларын кесиу, терроризмни бла экстремизмни каналлларын бла источниклерин къуртуу жаны бла къюшакъ мадарла жарашдырыргъа эмда аланы жашауда бардырыргъа;

2) право низамны сакълаучу органланы аманлыкъланы жолларын кесиу, аланы ачыкълау жаны бла борчларын намыслы толтургъан къуллукъчуларын юслеринден басма органланы юслери бла халкъгъа билдирип турургъа, алай бла право низамны сакълаучу органланы жамауатны аллында даражаларын кётюрюрге себеплик этерге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели ЧЕЧЕНЛАНЫ А.
Нальчик шахар, 2011 жылда 26-чы майда, №761-П-П

Айбатлау

Кырдык чалыудан - гюлле салыугъа

Быйыл жаз башы жауунлу болгъаны себепли «Горзеленхоз» трестни ишчилери Нальчикни орамларында кырдыкны бир ненча кере чалгъандыла.

Бюгюнлюкде уа гюллени орнатып башлагъандыла эм, чалгъыны къоюп, бу ишге бёлюнедиле. Александр Калмыков бла Гузойланы Ханапи бу предприятияда урунгнганлы он жылгъа жуукъ болгъанды. Ала хар буюрулгъан ишни бирча ийи тамамлайдыла.

Суратны **МАМАЙЛАНЫ Алий** алгъанды.

ХУРМЕТЛЕУ

Орамгъа - генералны атын

Нальчикде дагъыда бир орамны аты тюрлендирилгенди. Газовая энди генерал-майор Ахмед Абидовну атын жюрютюрюкдю. Анга аталып тюнене Жууапха тартыуну юсюнден сюдню оноуун толтруу жаны бла федеральный службаны КъМР-де Управлениясыны (УФСИН-ни) къатында митинг болгъанды. Ары Ахмед Сираждиновични шуёхлары, биргесине кьуллукъ этгенле, жашы, кызы, жууукълары да келгенديле.

Ахмед Абидов уголовный-толтуруучу системада отуз жылдан артыкъ ишлегенди, ол санда онжети жылны УФСИН-нге башчылыкъ этгенди. Аны аякъ юсюне салыргъа уллу кьыйын къоюханды. Ол кезиуде управление кюч органланы аралларында алчы жерлеге кёп кере тийишли болгъанды. 2009 жылда уа РФ-ни Президентини бийруулу бла ол Волгоград областьда УФСИН-ни башчысына салынгган эди. 2010 жылда анга генерал-майор чынны берديле.

Иш кёллюлюгю, къурауучу хунерлигги, къуллуучуна кертичилиги кючон ол Кишиликни эки ордени бла саугъаланнганды. Андан сора да, кёп кьырал белгилеге тийишли болгъанды. КъМР-ни сыйлы юристиди, юридический илмуланы кандидатыды.

УФСИН-де ишлегенле

Ахмед Абидовну эсге алып, КъМР-ни УФСИН-инде ишлегенле атын ёмюрлюк этерге сюйгенديле эмда ол мурат бла республиканы башчыларына, Нальчик шахарны администрациясына да атын орамгъа атарларын тилегенديле. Ала да ол предложениягъа ыразылыкъларын биллиргенديле.

Алай бла 3-чю июньда УФСИН-ни хунасына эсгериуню къангасы салынгганды. Аны ачаргъа уа Ахмед Абидовну жашы Алимге буюрулгъанды.

Митингде кьырал эл мюлк академияны ректору Борис Жеруков, биргесине кёп жылланы ишлеген Алтууланы Мухтар да сёлешгенديле. Ала тенглерини туугъан юнюнде быллай ахшы иш этилгенине жюрек ыразылыкъларын билдиргенديле, аны адамлыкъ шартларын эсгергенديле, алагъа ол не заманда да къарындашлыкъ этгенин, аны себепли бюгюнлюкде ала аны бек излегенлерин да айтханды.

Борис Жеруков а эл мюлк академияда алим советни жууукъ заманда боллукъ жыйылыууында бек иги окъуучан студентлеге Абидов атлы стипендия тохташдырыуну юсюнден оноу этиллигин билдиргенди. Ол академияда окъуп, аны бек иги белгилеге бошагъанын да эсге салгъанды.

Ахырында уа ректор: «Бюгюн былайда бола турсан ишлеген ишлеген жерлеги ачыуун бир кесек чёкдюргенди. Битеу шуёхларыны атындан сизни барыгъызгъа да, республиканы Президенти Арсен Канковха да бу огъурлу ниетге жол бергени ючюн ыспас этеме. Нек дегенде бу ишни шахарны мэриясы тамамлагъан эсе да, буйрукъну уа Президент бергенди»,-дегенди.

Бу ишни къурагъанлагъа, митинге келгенлеге да ыспас этип тукъуму атындан Леонид Абидов сёлешгенди.

Ол ишни къурагъанлагъа, къошакъ халда алыргъа да болургъа. Бузда бош бюджет жерле болсала алыучудула къошакъ халда, ол жерлени толтруур ючюн. Аллай эркинлик барды: энди абитуриентлени окъуугъа алыуну юсюнден приказгъа ректор августну ахырында къол салады.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

АБИТУРИЕНТЛЕГЕ

ЕГЭ-ни берип, вузгъа къалай кирирге боллугъуну юсюнден жети соруу

Школланы бошаугъана шёндю Бир кьырал экзаменни (ЕГЭ)бере турадыла. Биз абитуриентлени эм аланы ата-аналарыны кёп побеуючю сорууларына жууапла хазырлагъанбыз.

1. Документлени ненча вузгъа берирге онг боллукъду?

Абитуриент беш тюрлю усталыкъгъа юйретирикк юч вузгъа, 15 бюджет жерледен бирине деп тилек заявление бла бирге документлерин берирге эркинди. Кеслерини онгларын кьалай сюйселе алай хайырларыгъра эркиндиле абитуриентле. Заявлениясны бир факультетте берирге боллукъду – кюндюз, ингирде неда заочно окъургъа деп эм башхасына – кюндюз неда ингирде окъургъа деп. Неда беш факультетни сайларгъа да боллукъду, аладан биринде очный халда окъурукъма деп.

Школ (вуз неда битеуроссей) олимпиадалада хорлагъанла эм саугъаланнганла, льготала алгъанла вузлагъа киргенде быйыл аланы жаланда бир кере хайырланыргъа эркиндиле. Башхача айтсакъ, бир вузгъа льготникча кирирге эркиндиле, кьалгъанларына уа ЕГЭ-де алгъан белгиле бла, школланы бошагъанлача.

2.Нени юсюнден соругъа эркиндиле?

Процедура ишлени барысыны юслеринден да: кьайры барыргъа, кьалайгъа олтурургъа, туалетге барыргъа, бланкны кьалай толтурургъа боллугъ-ну юслеринден. Жарыкъ чырмаулукъ эте эсе, сынныган шинтик жеттен эсе, комнатада кьаз осал эсе, дауур эсе, аланы юслеринден буюкъмай билдирирге боллукъду. Ишни къурагъанладан бузулгъан кьаламны алышындырыгъыз, бланк бузулгъан эсе, жангысын беригиз деп тилегре боллукъду. Экзаменни ала тургъанла билетлени юслеринден абери айтыргъа эм дерс быйлайды деп ангыламатыргъа эркин тюйюлдюле. Биютюнда аудиторияда уставла болгъанда, экзаменнге салынган предметледен окъутмагъан преподавательге бар кьадарда.

Берилген документледе артыкъ бланкла бар эселе неда бир тюрлюсю жетишмей эсе, аны юсюнден экзаменаторгъа терк билдиригиз.

3. Экзаменнге биргесине кийирирге жарарыкъ затла

ЕГЭ-ге паспорт бла пропускдан сора къара гели болгъан бир бёлек ручканы, бир шеша сууну, сора шоколадчыкъны. Бууныгъызда сагъатыгъыз да болсун, заманнга къарай турурча. Сагъат механический болса игиди, электронный сагъатха, бу неди деп, экзаменатор илиниргге боллукъду.

Андан сора да ,математикадан экзаменге линейканы, физикагъа, химиягъа эм географиягъа – линейканы, программасы болмагъан калькуляторну алыргъа къоядыла. Химияны юсюнден жазма экзаменде хайырланыргъа Менделеевни таблицасын эм тузланы, кислоталаны эмда башхаланы ариу халларыны, аныча металланы электрохимиягъа тёзюмлюкюлюкюрини юслеринден шартланы берликдиле. Физикадан заданиялада керек боллукъ сурам шартланы устазла тыйгъычсыз берликдиле.

Мобильникленни уа, экзаменге кирирден алгъа, организаторлагъа берирге керекди.

ЕГЭ-ни кезиуюнде сёлеширге, эркинликсиз турургъа, бир жерден башха жерге барып олтурургъа, заданияны неда башха затны (биргегизге алыргъа эркин этген затны окъуна да) биреуге берирге, экзаменаторладан бири бла болмай классдан чыгъарыргъа эркинлик жокъду.

Экзаменни жорукъларына бузукълукъ этгенни къыстап къоядыла. Андан сора школчуну экзаменни жангыдан берирге неда бермезге деген оноуну комиссия этерикди.

4.Къайтарып къалай берирге боллукъду?

ЕГЭ-ни бардыруну процедуралрыны юслеринден битеу тарыгъыуланы экзаменлени бардыргъан адам ат механический болса игиди, электронный сагъатха, бу неди деп, экзаменатор илиниргге боллукъду.

Андан сора да ,математикадан экзаменге линейканы, физикагъа, химиягъа эм географиягъа – линейканы, программасы болмагъан калькуляторну алыргъа къоядыла. Химияны юсюнден жазма экзаменде хайырланыргъа Менделеевни таблицасын эм тузланы, кислоталаны эмда башхаланы ариу халларыны, аныча металланы электрохимиягъа тёзюмлюкюлюкюрини юслеринден шартланы берликдиле. Физикадан заданиялада керек боллукъ сурам шартланы устазла тыйгъычсыз берликдиле.

Мобильникленни уа, экзаменге кирирден алгъа, организаторлагъа берирге керекди.

ЕГЭ-ни кезиуюнде сёлеширге, эркинликсиз турургъа, бир жерден башха жерге барып олтурургъа, заданияны неда башха затны (биргегизге алыргъа эркин этген затны окъуна да) биреуге берирге, экзаменаторладан бири бла болмай классдан чыгъарыргъа эркинлик жокъду.

Экзаменни жорукъларына бузукълукъ этгенни къыстап къоядыла. Андан сора школчуну экзаменни жангыдан берирге неда бермезге деген оноуну комиссия этерикди.

5. Школну 18-жылында бошаса уа?

«Билим берууню юсюнден» Законда айтылгъанына кёре, школланы бошагъанла барысы да эркиндиле вузгъа кирирге. Кертиди, 18-жыллыкъ жашланы окъуучу кирирге эркинликлери барысыны да болгъанларына бир-бир военкоматла билмейдиле. Абитуриентлени кьыйнамай къоярга кереклисин да. РФ-ни Президенти Дмитрий Медведев аллай жашланы аскерге кьуллукъ этерге алыуну арт болжалгъа салыуну сюзюгюз деп буюргъанды. Къоруланыу министерствогъа бла Билим берууню министерствосуна.

6.Документлени вузгъа тапдырыуну юсюнден?

Приёмный комиссиягъа документлени кесигиз эптирге, почта бла жиберирге неда заявлениясы Интернет бла берирге да боллукъсуз. ЕГЭ-ни бергенигизни юсюнден шагъатлыкъ кьагъытны берир керекласи жокъду – копияси берсегиз тамамды. Былайда башха вариант да барды: заявлениядa ЕГЭ-ни кьайда, кьалайда, ненча балл бла бергенигизни жазсагъыз боллукъду. Вуз кеси тинтиркди, ол информация тюз неда терс болгъанын. Тюз болгъаны ачыкъланса, абитуриентни вузгъа кириую конкурсуна кьатышыргъа эркин этерикديле.

Аттестатны эм ЕГЭ-ни берилгенини юсюнден шагъатлыкъ кьагъытны оригиналларын ректор приказгъа кьол салгъынчы анга кёрпозтюрге керекди.

Биринчи урумда вузгъа киргенликалайдан кетгинчи берирге керекди. Алгъа жазгъан ишигизни беригиз, андан сора экзаменлени алгъан пунктну оноучусуна барып, тарыгъыуы заявление жазыгъыз.

Орус тилден бла математикадан ишлени тинтирге алтышар кюн бериледи, кьалгъанлагъа – тёртюнчю кюн. Андан сора ким кьаллай бир балл алгъаны ачыкъ болургъа керекди. Алгъан балларыны ыразы болмагъанла аппеляциягъа келирге боллукъдула. Алагъа жууапланы бланкын кёргюзтюрге эм халатла кьалайлада болгъанларын да кёргюзтюрге борчлудула.

Заданияны текстине дау эсге алынмайды. Жууапла неда предложенияла ангылашысуз болгъанларын тохташдырсала, тарыгъыуну тюзге санарыкъдыла.

Орус тилден бла математикадан ЕГЭ-ни бералмагъанла, аланы жангыдан резерв кюнледе берирге боллукъдула. Кьалгъан предметледен экзаменлени уа жангыдан жаланда келир жылда берирге боллукъду. ЕГЭ-де алынган балла эки жылгъа жарайдыла.

7.Ненча балл бла кирирге боллукъду вузгъа?

Кирир балланы приёмный комиссия вуз абитуриентледен заявлениялa алып бошагъандан сора тохташдырады. Озгъан жылда болгъаны бла тохташдырыргъа да боллукъду. Озгъан жылда вузлагъа киргенлени орталыкъ эм бек аз баллары

Алексей ДУЭЛЬ.

«**Комсомольская правда**» газет.

Озгъан жылда вузлагъа киргенлени орталыкъ эм бек аз баллары

Вузла	Орталыкъ балла	Бек аз балла
Москвадагъы физико-технический институт (МФТИ)	86,5	77,7
Москвадагъы халкъла аралы байламлыкъланы институту	85,8	82,1
Москвадагъы къырал университет	81,6	72,8
Москвадагъы Сеченов атлы медицина академия	79,8	64,2
Нефтьни эм газны Губкин атлы Россейни къырал университети	77,5	70,6
Халкъланы шуёхлукъларыны Россейни университети	70,2	64,7
Москвадагъы педагогика къырал университети	63,6	54
Россейни Тимирязев атлы аграрный къырал университети (РГАУ-МСХА)	59,7	58,0

Абитуриентни календары

20-чы июньда – 5-чи июльда – вузла документлени алып башлайдыла. усталыкъ алыргъа деп вузлагъа документлени алыу, заманында экзаменлени бералмай кьалгъанланы кьайтарыл сынагъгъа документлерин алыу, ЕГЭ-ни бериуге регистрация этиу тохтатырыладыла.

8-18-чи июльда – магъаналы сыйтау бла ЕГЭ-ни бералмай кьалгъанла эм озгъан жылда школланы бошагъанла ЕГЭ-ни берديле .

10-чу июльда – усталыкъгъа хазырларгъа деп вузлагъа документлени алыу, къошакъ халда профильли сынауланы бардырыу; вузла керлери тохташдырсгъан экзаменле бла окъуугъа алыу бошалады.

25-чи июльда – специалистлени хазырлауну конкурсуна жаланда ЕГЭ-ни баллары болушурукъ документлени алыу бошалады.

27-чи июльда – вузла алгъан балларына кёре, конкурсха кьатышыргъа эркин этилгенлени тизмелерин, балларын да жазып, халкъ кёрюрча жерге тагъаргъа керекдиле.

Вузлагъа окъургъа алыуну биринчи атламы.

30-чу июльда – вуз целевой халда алынгган абитуриентлени тизмелерин тагъады, ала документлени толу комплектлерин берселе.

4-чю августха дери – сайлагъан вузугъузну приёмный комиссиясына аттестатны кесин, ЕГЭ-ни бергенигизни шагъатлыкъ кьагъытын эм башха документлени келтирирге керекди.

Вузлагъа окъургъа алыуну экинчи атламы.

5-чи августа – толмай кьалгъан бюджет жерледе окъургъа деп вузлагъа алынырыкъ абитуриентлени тизмелерин тагъадыла.

9-чу августха дери – кьалгъан жерлеге кириклге вузгъа кирирге керек болгъан документлени берирге керекديле.

АДАМЛАНЫ КЪАДАРЛАРЫ

Табордан къачыу

Оюнчу Мухаммат

Кёнделенчи таныщым Метланы Мухамматха мен биринчи кере тойдегенди эдим. Оюнчу, колкючю жашха ким да эс бурмай къоярыкъ тюйюл эди. Жыйылгъанла барды да анга къарайдыла. Ол а орус халкъ жырланы эм частушкаланы алмат ариу жырлайды. Кёчюнчюлюкде оруслуланы ичинде жашагъанын ангыладым.

Чам сёзге уа бир да уста. Хар айтханы кюлдюрмей къоймайды. «Бу малчы угъай, артист болургъа керек эди. Фахмулары ачыкъланмай, элден чыкъмай, искусствону, культураны айнытыугъа уллу юлюш къошаргъа къолларындан келлик кёлле, баям, кёзге урунмай къалгъан болурла», - дедим ичимден кеси кесиме. Мени акъылыма, ангылауума кёре, Мет улу да аллайладан бириди. Ким биледи, 13-жыллыгъында жашчыкъны зор бла Къазахстаннга сюрмеселе эди, къадары башха тюрлю болургъа да болур эди.

Биринчи кере биз къууанчда тобешген эсек, бу жол а, бек аздан отуз жыл озгъандан сора, жарсыугъа, бушуда жолугъушдукъ.

Мухаммат, жаягъына таякъны тиреп, къатында олтурганланы хапарларына тынгылайды. Къартла республиканы, къыралны бюгюннгю жашаулярындан билгеллерин, эшитгенлерин айтадыла, дуния политикагъа да киреديле. Керти окъуна ала кёп билгеллерине мен да тюшюндюм. Мухаммат а тынгылауну басыгъды. Ярабий, олмуду, тойюлмюдю деп, бир ауукъгъа анга къарап турдум. Сеннмисе деп, аллына барыргъа уялма. Ахырында жанымда олтурганнга сордум, печь аллындагы ким болгъанын.

Арбазда адам азыракъ къалгъанда, Мухамматны къатына барып чёкдюм.

- Танымагъан сунма, алыкъа шашмагъанма, акъылымдан башхалагъа да юлюш эталлыкъма. Мен сени эрлай эслегенме, алай, Алий къатыма келлик болурму деп, сакълап тургъанма...

Мухамматны жашлыгъы сюргюнде ёттени себепли, хапарыбызны ары кёчюрейик.

Цыганлы киеу

Къазахстан. Павлодар область. Цюрюпинский районну «Къызылт партизан» колхозу. Мында къызылбет таулу жашны бары да таныйдыла. Оюнчу, жарыкъ кёллю, жюю сёзлю болгъанын да биледиле. Татлы шуёху – оруслу жаш Василий Бычков. Къайда да бирге боладыла.

Бир жол, жайда, ала жашагъан элни къатында цыган табор тоталады. Ингир алада жырлагъан, гитара сокъгъан, тепсеген тыуршуланы эшитип, Вася Мухамматха: «Муха (оруслу нёгерлери анга алай айтыучу эдиле), кел, хакъсыз концертге къараргъа барайыкъ», - деди.

Экиси да ары атландыла. Тохтагъан жерлеринде той къурауучу цыганлыла адетлерин этмей къалай къоярыкъ эдиле? Къолан тёбен жаныны этеклерин жел этдирип тепсеген къаракъаш, къаракёз, субай санлы къызгъа аралып къалды Мухаммат.

Биринчи кере кёргенлей окъуна жашны жюрегин сюймеклик оту бийлейди. Цыганлыла бир жерде кёп турмайдыла, аны себепли уа ашыгъыргъа керекди. Не амал бла да цыганлы къыз бла таныщыргъа! Экинчи кюн, нёгерсиз барып, Мухаммат, къызны бир жанына чакъырып, айтды: «Мен да кёчгюнчюме, кесимден башха адамым жокъду. Сен жюрегиме терен кирип тохтагъанса, сенсиз жашаялмыкъ тюйюлме, угъай демей эсенг, бир юйюрлю болайыкъ...»

«Таборну таматасындан эркинлик алыргъа керекди, бизде адет алайды», - деди къыз. Жыл саны келген, узун сакъалы киши таулу жашны тилегин кабыл кёрдю. Алай бла, Мухаммат цыганлылагъа киеу болду. Аны хапары битеу элге жайылды. Мухаммат а жер башында кесинден насыпны адам болмагъан сунады. Ма жашау десенг. Бир тюйю къайгъылары жокъ! Табийгъатны ариу жерлеринде тохтайдыла, солийдула, дунияны кёредиле, заманларын зауукълу ётдюредиле...

Къоркъуу чыкъгъанын билдириу

Айлана кетип, табор Алтай крайгъа кирди. Хар замандача, тохтагъан жерде жырлау, теперуу... Аз-аздан цыган жашау Мухамматны кёлюне ушамай башлайды. «Ашагъа, ичерге, киерге да керек, была не бла баш кечиндиреديле», - деп ойлайды. Урлау... Алай урлагъанларын да кёрмейди. Оланы адамы тюйюл эди, аны себепли уа жашырынлыкъларын билдирмейдиле анга.

Къалай этеймм деп, «жалгъан цыганлыны» башы сагъышха къалгъанды. Марианы къоюп кетерге болмайды. Таборда къалырыгъа жарамазлыгъын да ангылайды. Бир кюн къызгъа ичиндегин ачыкъ айтады: «Мен сени алдагъан этгенме. Атаманам, къарындашларым, эгечлерин да бардыла...»

- Ауугъанда сёз чыгъарма бир кишиге. Алайсыз да сени юскюгден къуш-мушла эшитиле турадыла. Къысхасы, ётмюрге этерикديле. Башынгы алып къач, тап тюшгенлей, - деди Марина.

Бир ингирде цыганлыла тойюнну къыздыра эдиле аланы чатырлары Барнаулдан Павлодаргъа баргъан темир жолну жанында орналгъанды, Мухаммат тап кезиуню табып поездге тагъылады...

Саугъагъа - кючлю трактор

Шуёху Василий Бычков бла бирге Павлодарда механизация школну бошап, Мет улу кенг профилли механизатор болуп кьайды. Тракторчу, комбайнчы усталыкъланы алып. Слесарь ишге да юйренип. «Къызыл партизанда» жер сюреди, урлукъ себеди, тирлик орады. Техникалары – заманнга кёре. НАТИ деген гусеницалы трактор «Сталинец» комбайнны кючден тартады, жер сюргенде да алай. ЧТЗ-гъа олтуругъа къалай бек сюе эди оп! Ма трактор, ансы бу не затды?!

Ол кюнделе районнга аты жаланда Къазахстаннга угъай да, битеу къыралгъа да белгили болгъан комбайнчы, Социалист Урунуну Жигити Музыка келди. Айтхылыкъ механизатор арасы къуру кьолу бла келмеген эди. Челябинскден келтирген дизель отлукъ бла ишлеген эки кючлю С-80 тракторну «Къызыл партизан» колхозда тюшюрдю. Аладан бирин Мет улуна бла Бычковха берирге оноу этдиле мюлкню башчылары. ЧТЗ-дан эсе да кючлю трактор къоллу болдуда жаш механизаторла. Жанны двигательни хар затын билирге аланы дагъыда эки айны юйретдиле.

1952 жылда Къазахстанда тирлик аламат иги болгъан эди. Алтын тюрсюн алгъан будай сабанла кёзню къамата эдиле. Мухаммат бла нёгери, С-80 тракторгъа эки «Сталинец» комбайнны тагъып, тирлик орургъа чыкъдыла. Трактор агрегатлары экисин да кьыйналмай тартхынына къуунадыла. Комбайнланы бункерлери терк-терк толуп, автомашинала ташып жетишдиралмайдыла. Сезонну ахырында механизаторла ачча бла, мирзеу бла да иги хакъ алдыла.

1954 жылда тын жерлени хайырланыу башланды. Къазахстанга къыралны тюрлю-тюрлю регионларындан, он санда Украинадан да, кёп механизаторла келديле. Адамла бла терк таныщыучу эм сёзге усталыгъы бла кесине эс бурдуруучу таулу жаш ала бла шуёх болду. Он ала бла орусча, украинча да сёлешеди.

Къонакъла терк окъуна ангылагъан эдиле жашны ойнаргъа, юлюрге, чам этерге сюйгенин. Аладан бири уа анга: «Муха, сени артист болургъа уллу хунерлигинг барды. Къой тракторну, фахмуингу жерге басдырма. Мени бла бирге Украинагъа кел, искусствода ишлеген жууукъларым бардыла. Ала мени чынтты артист этерикديле», - дегенинде, Мухаммат а: «Мен кетсем, будай сабанлары орулмай къалдыкъдыла», - деп юлюдюрдю.

Къара ишчини, ырысхы байлыкъла чыгъаргъан адамны сыйы-намысы бийик даражада жюрюген заман бар эди. Механизаторла, сабанчыла, малчыла да болгъандыла СССР-ни Баш Советини депутатларыны араларында. «Мирзеу ийис этген къоллагъа махтау» деген сёз жюрюгени абаданланы эслеринде болур. Бусагъатда телевизорланы экраннларында тракторчуну неда комбайнчыны, малчыны неда сабанчыны бек аз кёрлюксюз. Бизге гыржын ашатханла уа аладыла. Мет улу Мухамматны къоллары да махтаугъа тийишлидиле. Ол он минг тоннала бла будай орргъанды. Ненча минг адам татхан болур ол жыйгъан тирликден этилген ётмекни?! Санын табарыкъ тюйюлсюз. Ненча гектар жер сюргенин, баям, кеси да айталлыкъ болмаз. Павлодар областьда бек уллу районладан бири Цюрюпинский район эди. Анда жюз жылла бла готон ауузу тийменген къыртшы жерлени сюргюре биринчилени санында ючлю гусеницалы дизель трактору бла Метланы Мухаммат да чыкъгъан эди.

Тууган элине къайтхандан сора ол колхозда тюрлю-тюрлю ишледе урунгъанды. Бош турмаз заманы болмагъанды.

Мухаммат бла Хауа бир жаш бла эки къыз ёсдюргенديле. Тудукълары бардыла. Андан уллу насыб а къайда! Ала бир юйюрлю болуп жашагъанлы жарым ёмюрден атлагъанды. Энтта аллай бир жашагъыз, огъурлу адамла, Мухаммат бла Хауа!

КЪУЛБАЙЛАНЫ Алий.

Дзюдо

Турнирни чеклери кенгереди

«Нальчик» спорт комплексде, Алтууланы Мухамматы хурметине аталып, дзюдоданбитеуроссей турнир болгъанды. Ол сабийлени къоруулауну халкъла аралы кюнюнде бардыр ылгъаны да бощдан тюйюл эди. Оналты жылы толгъан жаш жети жыл мындан алгъа юйюню аллында, атасы Мухтаргъа чабыуулукъ этилген кезиуде, аманлыкъылыны къолундан ажымлы ёлген эди.

Биринчи турнир бизни республиканы келечилерини араларында болгъанды. Ачыкъ халда бардырыла башлагъанда уа, эришиуелеге Россей Федерациясны кёп жерлеринден да келе тебирегенديле. Быйыл да Къарачай-Черкес, Север Осетия-Алания, Къабарты-Малкъар, Чечен республикаладан 115 спортчу къатышзмахда. Аланы араларында Россей даражада эм халкъла аралы турнирледе хорлагъан жашла да бар эдиле.

Кеслерини ауурлукъларын да биринчи жерлеге бу къауумла тийишли болгъандыла:

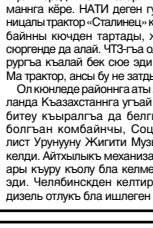

Залийханланы Тамерлан.

Яшуев Ислам (ЧР), Кушхов Жамбулат, Тхагалегов Башир, Залийханланы Тамерлан, Хурсинов Зампхан (барысы да КъМР-дендиле), Сабеев Артур, Икоев Сослан (РСО-А), Черкесланы Элдар (КъЧР).

Биринчи, экинчи ючюнчю жерлени алгъанлагъа къонакъла кубокла, майдалла, сыйлы грамотала, энчи эм ачча саугъала бергенديле. Аланы санында Елена Зарембинская – Россейни УФСИН-ни къуллукъчуну, Владимир Кебеков – КъМР-ни Парламентини депутаты, «Справедливая Россия» политика партияны регион бёлюмюню таматасы, Вячеслав Пчёлкин – РФ-ни сыйлы тренери, Алтууланы Мухтар (Мухамматтны атасы)- УФСИН-ни КъМР-де управлениясыны бёлюмюню таматасы, Анзор Гаунов – спортну халкъла аралы устасы, Олег Урусов – дзюдодан дунияны чемпиону, спортну халкъла аралы классдагъы устасы. Ала эришиуге къаты шханланы алгъышлагъандыла, ёсюп келген жаш тёлю тынчлыкълы жашау этерин сюйгенлерин билдиргенديле.

Алтууланы Мухтар турнирни бардыырыгъа болушхан жууукъларына, тенглерине, таныщларына, биргесине ишлегенлеге ыразылыгъын билдиргенди.

ЭЛЕККУЛАНЫ Хасан.

Жашаруубузну эриши халлары

«Имаратны» арт кюнлери

РФ-ни МВД-сыни башчысы Рашид Нургалиев Грозныйде май айны башында бардырылгъан оператив кенгешде аналитика информацияны юсюнден тынгылы хапар айтхан эди. Анда билдирилгенича, 2011 жылны 4 айында Россейде бандит къауулланы 146 члени эм 19 таматалары гунч этилгенди (аланы араларында аты кенг белгили Сулъян Абдуллаев (Чечен), Аскер Джапуев (Къабарты-Малкъар), Исрапил Валиджанов эм Адам Гусейнов (Дагъыстан) болгъандыла. Андан сора да, алагъа болушуп тургъанладан 250-ден артыкъ боевик тутулгъандыла. Бу тарихле Къавказда болгъан ишлени юсюринден айтадыла.

Статистиканы эсге тюшюрсег а, 2010 жылда саулай Север Къавказда 2010 жылда 301 «моджахед», «агъач къарындашладан» эм алагъа болушанладан 468 адам ёлтюрюлгенди нед а тутмакъгъа салынгандыла. Кесигиз кёргенигизча, бийл «боевиклени» къоркъуусуз этиу жаны бла, бытыррдан эсе, эм чапыракъла басхан кёзиуде Север Къавказда боевикле кеслерини аманлыкъчы ишлерин тёреде болуучусуча бютюнда тирилендирирле деген къоркъуу бар эди. Алай быйыл, баям, аланы къайгъылары теракгла бла башха тюрлю къанлы ишле тюйюлюрле. «Агъан къарындашла» жаланда кеслерини жанларын сакълауну юсюнден къайгъырадыла.

Болсада ол муратлары аланы алай кёплерини толмайдыла. Сёз ючюн, мартны ахырында, тюз оператив билдириулени эм ишни тап къуралгъаныны хайырларындан Ингушетияны Сунжа районунда Баш Алкун элден 25 километр узакълыкъда аскер авиация «моджахедлери» ягъачны ичинде жашырынлыкъда тургъан уллу базаларын гунч этгенди. Алайда чачдырылыу этилген кезиуде 17 бандит ёлтюрюлген эдиле, аланы араларында Доку Умаровну энчи врачы эм къаршы танышы Сулъян Абдуллаев да болгъанды.

СКФО-ну бандитлени кёп санда къурутхан субъектлеринден Дагъыстан да артха къалмайды. Сёз ючюн, анда аланы бир кюнде – 8-чи майда - Кизляр районда бардырылгъан энчи операцияланы кезиуларинде 8 боевик жокъ этилген эдиле. Аны бла бирге уа, кюч органланы къуллукъчулары юч блиндажны бузгъандыла, алада болгъан аскер запасланы эм чачдырыучу устройстволаны керекли затларын къолгъа этгендиле. Майны жаланда бир кюнюнде 8 автомат, кероха, учучу ушкогу сыйыларылгъан эдиле.

Чеченде официальный билдириулегe кёре да, юсюбюздеги жылны 3 айында озгъур ваххабитледен жыйырмасы, сауугланнган подпольеге къатыша болурла деген гурушхалыкъны чыгъаргъан 41 адам тутулгъандыла, 10 адам а терсликлерин кючоргаланлагъа барын боюнларына алгъанларын билдиргендиле.

Боевикле ёлтюрюлгенлерини нед а тутулгъанларыны юсюринден бусагъатда асламлы информацияны органларын да хар кюн сайын да билдирилгенлей турады. Кючструктурала источникнени оюмларына кёре, подпольеде тургъан аманлыкъчыланы тири къаууллары нды кёп къалмай жарымы ёлтюрюлгендиле.

Россейде терроризмге къажау кюрешни тирилеиую ол порлю битедуния кюреш бла бир кезиуге тюшгенди. Сёз ючюн, 2-чи майда Пакистанда Абботабад шахарда америкалы спецназ халкъла аралы «Аль-Каида» террорист сетьни башчысы Усама бен Ладенни ёлтюргенди. Аны бла бирге ол, Россейдеги Президенти Дмитрий Медведев къоркъуусулукъну вопрослары жаны бла 11-чи майда бардырылгъан кенгешде былай айтханды: «Къаллай тюрлю террорист, Бен Ладенни да алагъа къошайыкъ, Россейдеги Федерацияны къоркъуусулугу бла къаты байланмлыды, нек деген «Аль-Каида» бизге кесини эмиссарларын жиберип тургъанды, мындан арысында да этерикди алай».

Анга шагъатлыкъ этерик шартланы келтиригге эм россейли кавказ поясда бандлодпольени ишлерин къураугъа халкъла аралы террорист организацияны ненча эмиссары, Бен Ладенни адамлары, къатышханларын санагъгъа боллукъду. Аланы санларына бизни кюч структуралрыбыз 2002 жылда гунч этген бу адамла да киредиле: Хаттаб, аны преемниги 2004 жылда къурутулгъан Абу аль-Валид, Абу-Хафс (2005 жылда), Мухаммед (2009 жылда) эм 2010 жылда ёлтюрюлгенле: Абдул Халид, Ясир Исхан эм Мохмад Шабаан (чам аты «Сейф-Исламды»). Аладан сора да бушуу тизмеде Халед Юсеф Мухаммед-аль-Эмират, башха аты «Моганнед»(2011 жылда 21-чи апрельде Чеченде тау агъачны жерде гунч этилгенде) киргендиле. Аланы ызларындан а тизмеге Турцияны гражданини курдлу Догер Совдет («Салаудин»), тюшгенди. Ол «МоганнеддеН» сора боевиклеге башчылыкъ этип ючюнчю кёбюрек заманны тургъанды. Силовикле аны 3-чю майда Чеченде Веденский районда таулада, Хатун зени къатында, ёлтюргендиле.

«Имарат Кавказ» деген аты болгъан криминал группировка башчылыкъ этген «джихад» къымылдау а, бола тургъан ишледен хайсан этгенде, ахыр кюнлеринётдюре тургъанны гъа ушайды. Таулада дорбунлада кечинген боевикле, агъачны ичинден чыгъаргъа онглары болмай къалгъанды ла, ол себепден а кеслерин ашсуу эм дарманла бла жалчыталмайдыла.

Ваххабитле терен агъачны ичинде юслеринбашларын тазалаялмай, ачлыкъдан къыйналып, арыкъдан ёле, жашайдыла. Есюмю 175 сантиметр болгъан Моганнедни ауурлугъу жаланда 50 килограмм болгъанды эди. Ол сау болса эди, врачла анга бек къарыулу ашланы хайырланырга буюрур эдиле. Алай, не медет, бийик таулаы ичлеринде аллай ашарыкъланы къайдан мадаргъын?

Болсада бек керекли ашазыкъны бандитле мажарадыла. Аланы ышанмгылы адамлары аш-суну жашырын келтиредиле. Былайда уа ваххабитлени жарсытхан быллай шарт да барды-ашарыкъла бир-бирледе уу къошулуп да келтиредиле. «МоджахеддеНны асыры кеч ангылагъан, сезген кезиуле да бола – бола турадыла. «Имаратчыланы» бек белгили адамлары Доку Умаров, боевикле аны бек къаты сакълагъанларына да къарамай уланнгъан эди бир кере ашарыкъдан. Ол, насыбына, андан алай бек къыйналмай, къутулгъан эди – аны дайымда биргесине айланыучу энчи врачы кезиуюнде тийишлисича болушлукъ этгенди. Группировканы бош членлерин, ала уланнгъандан сора, бир киши да багъып кюрешмейди.

«Имарат Кавказ» организацияны лидерлерини тизмелери айдан-айгъа гитче бола барады. Тюзюн айтханда, энди аланы бир къолну бармакълары бла санагъра болмукъду: Доку Умаров, Асланбек Вадалов эм Хусейин Гакаев. «Агъач командирлени» бусагъатдагъы келечилери жаш адамладыла, аланы аскер сынаулары эм жаш тёлюню арасында дебелери алай бийикде тюйюлдюле.

Бандподпольени таркъая баргъан сатырларына жангы адамла бек аз санда къошуладыла. Жаш тёлюню кесини жашау жолун сайлау бла байламлы ангыламы да юнден-юннге терен бола барады, жаш адамланы «таза исламны» жолуна тюшюрюу къыйынданкъыйын болады. «Имаратчыла», онг эм сол жанларына айланып, адамланы ауусуз кыырып, кеслерине ышанылыкъну тасдан-тас этге баргъан заманда, «таза исламны» жолуна тюшюрикле хазна чыкъмайдыла.

Ол былайгъа окъуна жетип турады - боевиклеге жуукъларыахулау окъуна арт бурадыла, ала битеу тукъуну намысынасыйына чып тюшюреди ле, дейдиле ала. Терсликни жолуна тюшюп ёлген сабийлерин бир-бир ата-анала эллерине асыраргъа алыргъа да унамайдыла.

Алайды да, «къазауатны ваххабизм» деген къауатлы огъурсузлукъну тамырлары кесиледи ле, дерге боллукъбуз. Энди уа жаланда ол аманлыкъчылыкъны бутакълары эм тыырыкълары къуруукъ заманны сакълайбыз. Баям, аны кёп сакъларыкъ болмакъ.

Висхан ХАЛИДОВ.

Правоохранительными органами КБР разыскиваются находящиеся в международном и федеральном розысках за совершение преступлений террористической и экстремистской направленности, тяжких и особо тяжких преступлений против граждан КБР следующие лица:

1.Малкаров Ахмадья Салыхович03.12.1970 г.р.
Международный розыск по ст.ст. 209 (Бандитизм), 205 (Терроризм), 105 (Убийство), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 317 (Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов) УК РФ.

2.Занкишиев Алим Рамазанович 08.03.1982 г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 317 (Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

3.Теммоев Назир Барисбиевич15.01.1981 г.р.
Федеральный розыск по ст. 318 (Применение насилия в отношении представителя власти) УК РФ.

4.Дышеков Темирлан Русланович 06.07.1986 г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 105 (Убийство), 317 (Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 318 (Применение насилия в отношении представителя власти), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

5.Локьяев Хусейн Дахирович 10.02.1980 г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 317 (Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

6.Атмурзаев Бузджигит Хасанович 25.06.1979 г.р.
Федеральный розыск по ст. 208 (Организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

7.Батырбеков Руслан Иосифович03.10.1980 г.р.
Федеральный розыск по ст. 208 (Организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

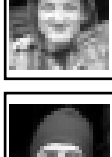

8.Хандохов Арсен Хажмусович 15.06.1973 г.р.
Федеральный розыск по ст. 208 (Организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

9.Кациев Ахмат Залимханович 05.08.1965 г.р.
Федеральный розыск по ст. 208 (Организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

10 Хамуков Тимур Валерьевич 20.12.1984 г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 105 (Убийство), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

11.Хамуков Мурат Валерьевич 18.04.1980 г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 105 (Убийство), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

12. Лампежев Алим Моримович 15.12.1986 г.р.
Федеральный розыск по ст. 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

13. Кочкаров Альбек Мухамедович, 16.04.1988г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 105 (Убийство), 116 (Побои), 119 (Угроза убийством или причинением тяжкого вреда здоровью), 122 (Заражение ВИЧ-инфекцией), 126 (Похищение человека), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 317 (Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов) УК РФ.

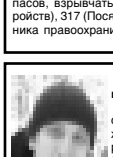

14.Татчаев Тимур Валентинович 01.03.1981 г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 317 (Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

15.Аргашоков Юрий Заурович 26.03.1989 г.р.
Федеральный розыск по ст. 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

16. Цагов Анзор Султанович, 07.09.1971 г.р.
Федеральный розыск по ст. 180 (Незаконное использование товарного знака) УК РФ.

17. Бенигеров Рустам Шамильевич 26.06.1975 г.р.
Федеральный розыск по ст. 158 (Кража).

18.Лампежев Амир Моримович 29.08.1990г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 317 (Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

19.Загаштоков Аслан Казбекович 27.12.1987 г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 317 (Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

20.Бозиев Зейтун Махтиевич 23.10.1982г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 209 (Бандитизм), 210 (Организация преступного сообщества или участие в нем), 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

21.Тутов Залим Хасанбиевич 07.02.1984 г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 295 (Посягательство на жизнь лица, осуществляющее правосудие или предварительное расследование) УК РФ.

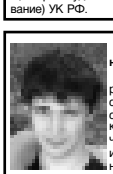

22. Шамаев Азпарух Асланович, 27.11.1990 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступлений, предусмотренных ст.ст. 105 (убийство), 222 (незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств) УК РФ.

23.Ляужев Тимур Асланович, 17.05.1988г.р.
Федеральный розыск по ст.ст. 222 (Незаконное приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение оружия, его основных частей, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 226 (Хищение либо вымогательство оружия, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств), 317 (Посягательство на жизнь сотрудника правоохранительных органов) УК РФ.

24. Хаджиев Бузжигит Мухутдинович 13.02.1969 г.р., находится в федеральном розыске за совершение преступления, предусмотренное ст. 208 (организация незаконного вооруженного формирования или участие в нем) УК РФ.

25.Гукетлов Тенгиз Исуфович 03.07.1983 г.р.
Федеральный розыск по ст. 209 (Бандитизм).

Уважаемые жители республики!

Если Вы обладаете информацией о местонахождении указанных лиц, совершенных или готовящихся преступлениях, просьба на условиях строгой конфиденциальности звонить по следующим телефонам:
- Дежурная часть МВД по КБР: **40-49-10**; **49-53-02**.
- Управление уголовного розыска: **47-65-82**; **49-52-62**; **49-51-32**; **49-50-06**.
- Оперативный штаб в КБР – **48-15-10**;
- УФСБ РФ по КБР: **48-16-02** (дежурная часть), **48-15-81** (телефон доверия);

За предоставление информации в отношении разыскиваемых лиц назначено крупное денежное вознаграждение, строгая конфиденциальность гарантируется.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ:КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары), КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редакторну орунбасары), АЛИКАЛАНЫВладимир, БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа,ТОКУМАЛАНЫ Хусейн,ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - 42-63-01 Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21 47-26-22. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорда - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Жамауат-политика бёлюм - 42-67-68,42-24-02.
Экономика бёлюм - 42-66-73.
Культура бёлюм - 42-75-82, 42-68-72.
Социальный политика бёлюм - 42-66-76, 47-27-59.
Жангылыкъла эм спорт бёлюм - 47-26-39, 42-66-71.
Письмола эм реклама бёлюм - 42-37-94.
Тилманчла бёлюм - 47-31-28.
Сурат алыучула - 42-75-82, 42-66-76.
Бухгалтерия - 42-30-87.
Операторла -47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъат жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн, Россей Федерациясы Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.
Редакция авторладан 400 гъаст тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпюю алмайды.
Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июньда регистрация этилгенди.
Регистрация номер —И—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министерствосуну компьютер службасы хазыр этгенди.
Газет «Тетраграф» ООО-чу типографиясында басмаланнганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33
Газетлени иелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды. Телефонла: 42-06-51, 42-19-97
Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды. Телефон: 42-69-34

Номерге графикге кёре 19 сагъатда къол салынады. 21.00 сагъатда къол салыннганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Хучиналаны Ануар, Тикалаты Фатима - дежурный редактора; Гайбуланы Рита - жууаплы секретарьны орунбасары; Зезаланы Лида (1, 2-чи бетле), Алийланы Белла (5, 6-чы бетле) - корректорла.
Тиражы 3530 экз. Заказ № ....

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:
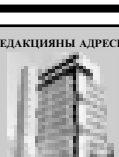
360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5